

การส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยในสถานการศึกษา : บทบาทของผู้บริหาร

Health and Safety Promotion in Educational Institutions : Role of Administrators

สิทธิชัย สิงห์สุ¹ กนกพร สมพร² และตู๋ เหลียง³

Sittichai singsu, Kanokporn Somporn and Du Liang

Received: March 10, 2024

Revised: May 04, 2024

Accepted: May 17, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยของพนักงานบุคลากรในสถานศึกษา รูปแบบการศึกษาเป็นการทบทวนวรรณกรรม พบว่า บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยของพนักงานบุคลากรในสถานศึกษาเป็นหน้าที่สำคัญที่ต้องดำเนินการโดยมีเป้าหมายให้พนักงานมีสุขภาพที่ดีและมีความปลอดภัย ปราศจากอันตราย สามารถป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานได้ การส่งเสริมสุขภาพที่ดีควรพิจารณาให้ครอบคลุมใน 7 ด้าน ได้แก่ ทางด้านสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิตใจ สุขภาพสังคม สุขภาพปัญญา การป้องกันอุบัติเหตุ การป้องกันอุบัติเหตุ และการป้องกันภัยคุกคามสาธารณะ อย่างมีความสมดุล โดยการส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยประกอบด้วย การมีนโยบายด้านสุขภาพและความปลอดภัยที่ชัดเจน กำหนดหน้าที่รับผิดชอบ กำหนดแผนงานด้านสุขภาพและความปลอดภัย การนำแผนงานไปปฏิบัติ การประเมินแผนงาน และการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัย, ผู้บริหาร, สถานศึกษา

¹ มหาวิทยาลัยปทุมธานี; Pathum Thani University

²⁻³ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา; Suan Sunandha Rajabhat University

Abstract

This academic article aimed to study the role of administrators in promoting health and safety of employees in educational institutions. The study design was a literature review. The results of the study found that the role of administrators in promoting health and safety of employees in educational institutions was an important duty that must be carried out with the goal of having employees in good health and safety, free from danger, and being able to prevent work-related accidents. Promoting good health should be considered to cover 7 aspects: physical health, mental health, social health, intellectual health, accident prevention, disaster prevention, and public threat prevention, with balance. Promoting health and safety included having a clear health and safety policy, defining responsibilities, defining a health and safety plan, implementing the plan, evaluating the plan, and continuously improving and developing it.

Keywords: Health and Safety Promotion, Administrators, Educational Institution

บทนำ

ในช่วงระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมาประเทศไทยประสบปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่มาเป็นระยะ อาทิ โรคซาร์ส โรคไข้หวัดนก โรคไข้ซิกา โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 โรคเมอร์ส และล่าสุด โควิด-19 ที่มีการแพร่ระบาดทั่วประเทศอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อเศรษฐกิจไทยและการปรับเปลี่ยนวิถีการใช้ชีวิตของประชาชน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 กำหนดทิศทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนอยู่บนพื้นฐานของแนวคิด “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” มุ่งเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนทุกกลุ่ม ทั้งในมิติของการมีปัจจัยที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานที่เพียงพอ การมีสภาพแวดล้อมที่ดี การมีปัจจัยสนับสนุนให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีสุขภาพอนามัยที่ดีทุกภาคส่วน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

การพัฒนาประเทศจะดีหรือขึ้นอยู่กับสุขภาพที่ดีของคนซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญของการมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขในอดีตที่ผ่านมาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ต่างให้ความสำคัญเรื่องของคุณภาพของคนทำงานต่อผลผลิต และความก้าวหน้าขององค์กร และสังคมโดยรวมในส่วนของ

ภาครัฐได้มีการพัฒนาทางด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติทางด้านสุขภาพและความปลอดภัยของผู้ใช้แรงงานบังคับใช้สำหรับสถานประกอบการ มีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลด้านนี้ สถานศึกษาและหน่วยงานราชการ มีการฝึกอบรมบุคลากรทางด้านสุขภาพ และความปลอดภัย ออกมาจำนวนมากในส่วนของภาคเอกชน ทั้งนายจ้าง ลูกจ้างก็ให้ความสำคัญในจะร่วมมือกันปฏิบัติตามกฎหมายต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงานปราศจากการเกิดอุบัติเหตุ การบาดเจ็บ และเจ็บป่วยจากการทำงาน (กุนนที พุ่มสงวน, 2557) แต่จากข้อมูลของกองทุนเงินทดแทนสำนักงานประกันสังคม พบว่า การบาดเจ็บ การเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานในประเทศไทย มีอัตราเฉลี่ยร้อยละ 4.14 ต่อปีในขณะที่ประเทศอังกฤษมีอัตราเฉลี่ยเพียงร้อยละ 0.77 ต่อปี ทั้งนี้บุคลากรในสถานศึกษาใช้สิทธิสวัสดิการในระบบกองทุนเงินทดแทนและประกันสังคมเช่นกัน เมื่อเจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน (สำนักงานที่ปรึกษากรมอนามัย, 2564)

การส่งเสริมสุขภาพในสถานศึกษามีความสำคัญเพราะบุคลากรและนักเรียนใช้เวลาอยู่ในสถานศึกษามากถึง 6-8 ชั่วโมงต่อวัน ในปัจจุบันและอนาคตหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพในสถานศึกษา มีการพัฒนาให้ครอบคลุมทุกมิติ ด้านสุขภาพ ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม โดยสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของทุกภาคส่วนทั้งในโรงเรียนและชุมชนให้สามารถนำความรู้และทักษะด้านสุขภาพมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การดูแลสุขภาพตนเองและผู้อื่น ให้มีสุขภาพ ความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขอย่างไรก็ตามองค์ประกอบของการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพในสถานศึกษาควรมีจุดเน้นในแต่ละองค์ประกอบแตกต่างกันตามบริบทของพื้นที่และบริบทของโรงเรียน (นัฐพล ปันสกุล, 2563) ในการส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัย ควรมีนโยบายดูแลสุขภาพและความปลอดภัย มีเป้าหมายให้เพื่อสร้างความปลอดภัยในที่ทำงาน ดูแลสุขภาพอนามัยบุคลากร ถือเป็นมาตรการสำคัญอันดับแรกที่สถานประกอบการหรือองค์กร ทุกแห่งควรตระหนักถึงความสำคัญ นอกจากนี้การจัดสภาพแวดล้อมในที่ทำงานให้มีความสะอาด ปลอดภัย และถูกสุขลักษณะ ช่วยให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วยังจะเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ส่งเสริมให้เกิดการทำกิจกรรมร่วมกัน เกิดความรัก ความสามัคคี และการทำงานเป็นทีมตามมา (กรมอนามัย, 2549)

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยของพนักงานบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยในสถานศึกษา จะช่วยให้สถานศึกษา ลดปัญหาด้านสุขภาพ

และการเจ็บป่วยจากการทำงานของพนักงาน บุคลากร และการเกิดอุบัติเหตุ อุบัติภัย ในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลต่อไป

การส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion)

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 1986) ให้ความหมายของ สุขภาพ คือ สภาพที่สมบูรณ์ คือ ร่างกาย จิตใจ และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ปราศจากโรคภัย สุขภาพจึง หมายถึง ความเป็นอยู่ที่ดีที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม ประเทศไทยเองได้ออกพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 โดยมีเป้าหมายเพื่อให้คนไทยสมบูรณ์ทั้งกายใจ อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข และได้ให้ความหมายของสุขภาพ คือ ความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และปัญญา ที่เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล และกฎบัตรอตตาวา (WHO, 1986) ได้ให้ความหมายของ “การส่งเสริมสุขภาพ” ว่าเป็นกระบวนการเพิ่มสมรรถนะให้คนเราสามารถควบคุมปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดสุขภาพ และเป็นผลให้บุคคลมีสุขภาพดีขึ้น โดยกำหนดกลยุทธ์การส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1) การสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ นโยบายสาธารณะ หมายถึง ทิศทางหรือแนวทางที่คนในสังคมเห็นว่าควรเป็นไปในทิศทางนั้น ทั้งนี้หมายความรวมถึงนโยบายของรัฐด้วย ตัวอย่างการดำเนินงานนโยบายสาธารณะของชุมชน

2) การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อสุขภาพ คือ การส่งเสริมให้คนและสิ่งแวดล้อม อยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล และสมดุล ถือว่าการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทั่วโลกเป็นภารกิจร่วมกันของประชากรโลก เปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตการทำงาน การพักผ่อน ให้มีสุขภาพที่ดีและปลอดภัยโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

3) การเสริมสร้างกิจกรรมของชุมชนให้เข้มแข็งเป็นการสนับสนุนให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ โดยชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจและจัดการ มีการระดมทรัพยากร และวัตถุดิบในชุมชน ทั้งนี้ชุมชนจะต้องได้รับข้อมูลข่าวสาร โอกาสการเรียนรู้ และแหล่งทุนสนับสนุน

4) การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล การส่งเสริมสุขภาพโดยการ สนับสนุนในเรื่องการพัฒนาบุคคล และสังคม ด้วยการให้ข้อมูลข่าวสาร การศึกษาเพื่อสุขภาพ และการเสริมทักษะชีวิตในการจัดการที่ดีเพื่อป้องกัน และควบคุมสุขภาพของตน

5) การปรับเปลี่ยนบริการสาธารณสุข การจัดระบบบริการสาธารณสุขในการส่งเสริมสุขภาพเป็นความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างบุคคล ชุมชน และบุคลากรสาธารณสุข สถาบัน

บริการสาธารณสุขและรัฐบาล ซึ่งจะต้องทำงานร่วมกัน เพื่อมุ่งไปสู่สุขภาพของประชาชน ในการปรับเปลี่ยนบริการสาธารณสุขนั้น

การจัดการด้านความปลอดภัยในการทำงาน

การจัดการด้านความปลอดภัยในการทำงาน หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนการดำเนินงาน ขององค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดูแลสุขภาพอนามัย และความปลอดภัย ของผู้ประกอบอาชีพ ให้ สามารถประกอบอาชีพได้อย่างปลอดภัย ปลอดภัย มีสถานะที่สมบูรณ์ ทั้งกาย และจิตใจสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (วันทนี พันธุ์ประสิทธิ์, 2543)

การจัดการด้านความปลอดภัยในการทำงาน หมายถึง วิธีการทำงานที่ปลอดภัยมีไว้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านความปลอดภัย ซึ่งมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ประกอบด้วย การมีนโยบายที่ชัดเจน ความมุ่งมั่นขององค์กรและผู้บริหาร การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การวางแผน และการมีส่วนร่วมของทุกคน การพัฒนาบุคลากร จัดทำระบบเอกสารเพื่อการสื่อสารที่ชัดเจน สามารถทวนสอบและตรวจสอบได้ ตลอดจนการประเมินและนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, 2562) ในประเทศไทยได้มีการจัดการด้านความปลอดภัยในหลายรูปแบบทั้งเป็นมาตรฐานของประเทศเองและเป็นมาตรฐานที่ใช้กันระดับสากลซึ่งมีการจัดทำอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ มาตรฐานการจัดการด้านความปลอดภัยในประเทศไทยที่นิยมนำมาประยุกต์ในองค์กรมีหลายแนวทางด้วยกันเริ่มจากองค์การแรงงานระหว่างประเทศ 2001 (อนุศักดิ์ ฉันทไพศาล, 2556)

ระบบการจัดการด้านความปลอดภัยในการทำงานขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ 2001 องค์การแรงงานระหว่างประเทศ ได้กำหนดแนวทางการจัดการด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัยในองค์กร เพื่อส่งเสริมให้มีการคุ้มครองดูแลด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานอย่างต่อเนื่องโดยมีองค์ประกอบการของดำเนินการประกอบด้วย 5 องค์ประกอบดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ประกอบหลักของการจัดการความปลอดภัยอาชีวอนามัย ILO 2001

1) นโยบายความปลอดภัยและอาชีวอนามัย คือ ต้องกำหนดให้เป็นเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจนแสดงถึงความมุ่งมั่นขององค์กรต่องานด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัยเป็นความมุ่งมั่นจะดูแลให้กระบวนการผลิตและสภาพแวดล้อมในการทำงานมีความเหมาะสมและปลอดภัย

2) การจัดการนายจ้างต้องกำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของพนักงานทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการจัดการในด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและจัดหาผู้นำสำหรับการดำเนินกิจกรรมด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัยในองค์กร

3) การวางแผนการดำเนินงานด้านความปลอดภัย ซึ่งรวมถึงการประเมินความเสี่ยง การชี้บ่งอันตรายและความสอดคล้องข้อกำหนดตามกฎหมาย เป็นขั้นการเตรียมการจัดการด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดเป้าหมาย กำหนดตัวชี้วัดในการปฏิบัติงาน แผนในการควบคุมความเสี่ยง รวมถึงการจัดการ ลำดับความสำคัญของปัจจัยการควบคุมที่จะลดอันตรายด้านความปลอดภัย

4) การประเมินผลการตรวจติดตาม การตรวจสอบการจัดการความปลอดภัยอาชีวอนามัยโดยผู้บริหารระดับสูงต้องทบทวนดำเนินงานของการจัดการอาชีวอนามัยเพื่อประเมินว่าถูกนำมาปฏิบัติและยังคงรักษาไว้อย่างเหมาะสม เพื่อให้บรรลุนโยบายและวัตถุประสงค์ด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยขององค์กรหากพบปัญหาต้องกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหานั้น ๆ

5) การดำเนินการและปรับปรุงการจัดการด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัย โดยทบทวนการป้องกันและแก้ไขในสิ่งที่พบจากการตรวจติดตามและวัดผลการปฏิบัติงานของการจัดการปลอดภัย และต้องมีการพัฒนาปรับปรุงการจัดการด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัยอย่างต่อเนื่อง (องค์การแรงงานระหว่างประเทศ, 2553)

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในงานด้านสุขภาพและความปลอดภัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของสถานศึกษาไว้ว่า “สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรที่มีบทบาทรับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชนให้มีการปฏิบัติตามนโยบายแผนงานโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ภายใต้หลักนิติธรรมและคุณธรรมจริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

ระบบมาตรฐานการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานสากล (ISO 45001) กำหนดให้ผู้บริหารต้องจัดให้มีนโยบายความปลอดภัยและอาชีวอนามัย โดยกำหนดให้เป็นเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจนแสดงถึงความมุ่งมั่นขององค์กรต่อทางด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัย เป็นความมุ่งมั่นจะดูแลให้สถานที่ทำงาน บุคลากร และสภาพแวดล้อมในการทำงานให้มีความเหมาะสมและปลอดภัย (British Standards Institution, 2020)

พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 มาตรา 3 กำหนดให้ราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น จัดให้มีมาตรฐานการบริหาร และการจัดการด้านความปลอดภัยฯ ในหน่วยงานของตน ไม่ต่ำกว่ามาตรฐานของ พ.ร.บ. ความปลอดภัยฯ ฉบับนี้ และได้ออกกฎกระทรวง กฎกระทรวงการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน บุคลากร หน่วยงาน หรือคณะบุคคล เพื่อดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถานประกอบกิจการ พ.ศ. 2565 (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, 2565) กำหนดให้ผู้บริหาร โดยมีหน้าที่ตามกฎหมายกำหนด ดังต่อไปนี้

1) กำกับ ดูแล เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานทุกระดับซึ่งอยู่ในบังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับบริหาร

2) เสนอแผนงานโครงการด้านความปลอดภัยในการทำงานในหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อนายจ้าง

3) ส่งเสริม สนับสนุน และติดตามการดำเนินงานเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานให้เป็นไปตามแผนงาน โครงการเพื่อให้มีการจัดการด้านความปลอดภัยในการทำงานที่เหมาะสมกับสถานประกอบกิจการ

4) กำกับ ดูแล และติดตามให้มีการแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อความปลอดภัยของลูกจ้างตามที่ได้รับรายงานหรือตามข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน คณะกรรมการ หรือหน่วยงานความปลอดภัย

สรุปผล

จากการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยของพนักงาน บุคลากร ในสถานศึกษา พบว่า บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานพนักงาน บุคลากร ในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทสำคัญ ดังนี้ 1) กำหนดนโยบายด้านสุขภาพและความปลอดภัยในสถานศึกษา 2) กำกับดูแล ผู้ได้บังคับบัญชาทุกระดับให้ดูแลเรื่องสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานตามนโยบาย 3) จัดให้แผนงานโครงการด้านสุขภาพและความปลอดภัยในสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน และ 4) ติดตามการดำเนินงานเกี่ยวกับสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานให้เป็นไปตามแผนงานโครงการเพื่อให้มีการจัดการด้านสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานที่เหมาะสมกับสถานศึกษา 5) กำกับ ดูแล และติดตามให้มีการแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อความปลอดภัยของลูกจ้างตามที่ได้รับรายงานหรือตามข้อเสนอแนะของบุคลากร คณะกรรมการ หรือหน่วยงานสุขภาพและความปลอดภัยในสถานศึกษา ทั้งนี้หน้าที่ในการส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญ โดยมีเป้าหมายเพื่อป้องกัน ไร้อภัย อุบัติเหตุ อุบัติภัย และภัยคุกคามต่อสุขภาพและความปลอดภัยก่อนเกิดความสูญเสียการส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยที่ดีควรพิจารณาให้ครอบคลุมทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ทางด้านสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิตใจ สุขภาพสังคม สุขภาพปัญญา การป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน การป้องกันอุบัติเหตุ เช่น อัคคีภัย และการป้องกันภัยคุกคามสาธารณะ เช่น การโจรกรรม กราดยิง และเหตุการณ์อื่น ๆ โดยมีการส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยประกอบด้วย การมีนโยบายด้านสุขภาพและความปลอดภัยที่ชัดเจน กำหนดหน้าที่รับผิดชอบ กำหนดแผนงานด้านสุขภาพและความปลอดภัย การนำแผนงานไปปฏิบัติ การประเมินแผนงาน และการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาได้องค์ความรู้ใหม่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยของพนักงาน บุคลากร ในสถานศึกษา เพื่อให้พนักงาน บุคลากร และทุกคนในสถานศึกษามีสุขภาพที่ดี มีความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ ไร้อภัยจากการทำงาน อุบัติภัย และมีการป้องกันภัยคุกคามสาธารณะ ต้องควบคุมเชิงระบบและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประสบผลสำเร็จ

ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งการส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยในสถานศึกษาประกอบด้วย กำหนดนโยบายด้านสุขภาพและความปลอดภัยของพนักงานในสถานศึกษาที่ชัดเจนจากผู้บริหาร มีการจัดองค์กรด้านความปลอดภัยมีการกำหนดหน้าที่ของผู้บริหาร หัวหน้าส่วนงาน คณะกรรมการสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานที่ชัดเจน มีแผนงานด้านสุขภาพและความปลอดภัย และนำแผนงานไปปฏิบัติ มีการตรวจติดตามการดำเนินงาน และการทบทวนระบบอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. (2562). *คู่มือฝึกอบรมหลักสูตรคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน*. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. (2565). *กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับระบบการจัดการ ด้านความปลอดภัย พ.ศ. 2565*. เข้าถึงจาก http://osh.labour.go.th/images/PDF/2022/04/3282/t_0015.pdf
- กรมอนามัย.(2549). *สถานที่ทำงาน น่าอยู่ น่าทำงาน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กุนนที พุ่มสงวน. (2557). สุขภาพ และการสร้างเสริมสุขภาพ : บทบาทที่สำคัญของพยาบาล. *วารสารพยาบาลทหารบก, 15(2), 86-90*.
- นัฐพล ปันสกุล. (2563). แนวทางการส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน: รากฐานแห่งการพัฒนาคน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 34(3), 1-16*.
- วันทนี พันธุ์ประสิทธิ์. (2543). *รายงานผลการวิจัย โครงการศึกษาเพื่อหารูปแบบโครงสร้างการบริหารจัดการ อาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงานสำหรับประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล ภาควิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. เข้าถึงจาก https://www.bic.moe.go.th/images/stories/5Porobor_2542.pdf.
- สำนักงานที่ปรึกษากรมอนามัย. (2564). *การสร้างเสริมสุขภาพคนทำงาน ในสถานประกอบการ*. เข้าถึงได้จาก <http://advisor.anamai.moph.go.th/main.php?filename=factory1>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13*. เข้าถึงได้จาก <https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=plan13>

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ. (2553). *สหภาพแรงงานไทย การประชุมของการให้สัตยาบันและการปฏิบัติตามอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ฉบับที่ 87 และฉบับที่ 98*. เข้าถึงได้จาก http://www.ilo.org/asia/events/WCMS_187994/lang--en/index.htm.

อนุศักดิ์ ฉืนไพศาล. (2556). *อาชีพอนามัยและความปลอดภัย*. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น

British Standards Institution, (2020). *ISO 45001 Guide Book*. London : BSI.

World Health Organization. (1986). *Ottawa Charter for Health Promotion*. WHO : Geneva.